

Stanovisko VNICTP k účasti velkých technologických společností na nákladech na rozšíření sítě ("Fair Share")

1. Výchozí situace

V posledních letech se znovu vrací na evropské úrovni diskuze o tzv. Fair Share příspěvku na rozvoj evropských vysokorychlostních sítí. Toto je hlavně reprezentováno prohlášeními komisaře EK pro vnitřní trh Thierryho Bretona, případně politickou dohodou o nadcházejícím politickém programu digitální dekády.

Tato diskuze je rámována navyšováním roční spotřeby dat v sítích elektronických komunikací a to zejména díky sociálním sítím, internetovou televizí a jiným streamováním videa. Zároveň se zmiňuje zvýšení požadavků a očekávání týkající se celoevropského připojení. Legislativně a politicky jsou tyto požadavky rámovány textem *Evropské deklarace o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu*, která požaduje následující, "vytvořit vhodné rámcové podmínky, aby všichni účastníci trhu [...] spravedlivě a přiměřeně přispívali na náklady na veřejné [...] infrastruktury". Evropská komise již na toto téma spustila veřejnou konzultaci kde je zmiňována otázka možného sdílení nákladů.

Tyto argumenty byly primárně podporovány během roku 2022 asociací inkumbentních operátorů ETNO¹. Záměrem je přímý finanční transfer od významných generátorů obsahu směrem k telekomunikačním operátorům za účelem podpory výstavby vysokorychlostních sítí.

V této souvislosti se Výbor nezávislého ICT průmyslu zasazuje o to, aby se výše zmíněná debata vedla transparentně a konstruktivně, na základě důkazů a faktů, a aby do ní byli zapojeni i alternativní, regionální a lokální provozovatelé sítí, kteří jsou často hnací silou při zavádění optických a jiných typů vysokorychlostních sítí a to nejen v České republice ale i v mnoha evropských zemích (i sama asociace ETNO uznává, že v případě investic do FTTH jsou investice alternativních operátorů vyšší, než jejich členů).

2. „Spravedlivý podíl“ v digitálním ekosystému

Myšlenku „spravedlivého podílu“ a priori neodmítáme, pokud se prokáže, že na trhu skutečně existuje situace, pro kterou je takovéto řešení nejlepší možné. V tuto dobu ale vnímáme velmi silně řadu hrozeb a problémů, které by jeho uvedení na trh způsobilo. Existuje řada studií, které varují před řadou negativních dopadů navrženého řešení (např. ECIPE 2022²) s možným fatálním dopadem na další rozvoj internetových služeb v EU případně i pro celou konkurenceschopnost EU v digitální oblasti. I řada asociací lokálních a menších operátorů v EU se rovněž vyjadřuje velmi negativně, například

¹ Europe's Digital Decade plans, gigabit networks roll-out and the fair contribution debate, dostupné z: <https://etno.eu/news/all-news/8-news/738-europe-s-digital-decade-plans-gigabit-networks-roll-out-and-the-fair-contribution-debate.html>

² Viz Makiyama, Hosuk-Lee: Sender-Pays: Rethinking incentives for infrastructure investments, dostupné z: <https://ecipe.org/blog/rethinking-incentives-infrastructure-investments/>

francouzská asociace alternativních operátorů AOTA, toto vyjádření bereme velmi vážně a Evropská komise by je měla odpovědně zohlednit.

Do současnosti nevidíme žádnou komplexní studii zkoumající trh/ekosystém mezi telekomunikačními společnostmi a velkými technologickými společnostmi identifikující nutnost zvolení řešení fair share transferů s případnou kvantifikací pozitivních a negativních dopadů zvoleného řešení či jeho verzí. Bylo by v takové analýze třeba zohlednit trendy z hlediska objemů dat, rovnováhy a rozložení online provozu, dynamiky a struktury trhu OTT a tržní síly jednotlivých hráčů, spolu s obdobnou analýzou trhu telekomunikačních poskytovatelů spolu s analýzou míry investování, ziskovosti a dividendových výplat aby bylo možné identifikovat případnou nerovnováhu a přijmout proti ní vhodná opatření. Současně je případně třeba prioritně zohlednit i dopady na hospodářskou soutěž na telekomunikačním trhu nejen agregovaně pro celou EU, ale především pro jednotlivé členské státy. Telekomunikační trh v EU je dominantně lokální a konkurence se odehrává především na úrovni členských států či konkrétních lokalit v nich.

3. Podmínky spravedlivého podílu „fair share“ dle VNICTP

Otázka, zda má být účast OTT na nákladech na výstavbu sítí a na investice do rozšiřování optiky a dalších vysokorychlostních technologií formou „fair share“, by měla být předmětem analýz a měla by být založena na faktech a na jasně definovaném tržním selhání. Bez něj je jen velmi obtížné stanovit, jak by měla vypadat případná náprava stavu. Z vyjádření ETNO vnímáme představu přímých transferů od digitálních firem. Ačkoliv nejsme přesvědčeni o nutnosti takových transferů a znovu zdůrazňujeme rizika s transfery spojené, pokud by k transferům došlo, bylo by to možné jen při důkladné eliminaci rizika narušení hospodářské soutěže a zabezpečení rovných podmínek pro menší provozovatele. Pro VNICTP je zřejmé, že další kroky v oblasti "spravedlivého podílu" mohou být podniknuty pouze tehdy, pokud budou spojeny s jasnými podmínkami, aby byla zachována rovnováha na trhu, zajištěny spravedlivé podmínky pro všechny účastníky a efektivní implementace bez nárůstu byrokracie a regulatorní zátěže.

VNICTP především prosazuje **zabránění narušení hospodářské soutěže na telekomunikačním trhu**. Evropská komise vždy, a zejména od liberalizace telekomunikačních trhů, prosazovala "rovné podmínky", v nichž mají všichni účastníci trhu stejná práva a příležitosti - to musí být za každou cenu zachováno. Např. pouhá povinnost vyjednávání pro velké technologické společnosti - jak požadují největší evropské síťové operátoři - by v žádném případě nestačila k tomu, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže. Již dnes vidíme v mnoha oblastech (např. mediální trh) značné **rozdíly, pokud jde o vyjednávací pozice** na vnitrostátních telekomunikačních trzích. Aby se účinně zabránilo narušení hospodářské soutěže v oblasti "spravedlivého podílu", je nutné *skutečně* rovné zacházení se všemi účastníky. "Spravedlivý podíl" by musel **přinášet stejný prospěch všem společnostem, které zavádějí optická vlákna a další typy vysokorychlostních technologií v souladu s technologickou neutralitou**.

VNICTP prosazuje, aby v případě selhání na relevantním trhu, Evropská komise zavedla opatření co nejméně zasahující do principu fungování celého trhu s co nejmenším potenciálem omezit hospodářskou soutěž a rozvoj tohoto trhu. Dle vhodnosti opatření VNICTP preferuje následující řešení řazená dle preference:

I. Opatření organizačně –technická

Jako nejvhodnější řešení preferujeme řešení vedoucí ke zkvalitnění existujících mechanismů reagujících na technické problémy způsobené disbalancemi provozu. Jde např. o povinnost referenční nabídky umístění CDN zařízení v síti operátora, a to i pro menší hráče, která by byla uplatněna na velké digitální platformy (např. subjekty označené jako velmi velké platformy a velmi velké vyhledávače podle Aktu o digitálních službách). Tím by mělo dojít k maximálnímu snížení nákladů na transport a co největší kontrole koncového operátora v tom, jak jeho zákazníci konzumují požadovaný obsah. Případně vzhledem k zvyšujícím se nákladům na energie považujeme za vhodné, aby se poskytovatelé digitálního obsahu podíleli na nákladech na provoz podobných zařízení.

II. Finanční opatření sloužící k rozvoji nerozvinutých oblastí

Pokud Evropská komise rozhodne o nějakém typu regulace formou příspěvku na výstavbu infrastruktury (či dozdanění mimoevropských subjektů), preferujeme financování formou podobnou současným dotačním titulům (primárně do páteřních nebo backhaulových sítí). Financování pod veřejnou kontrolou, které bude mít jasná pravidla čerpání a jasná pravidla využití (např. pouze na optické sítě v rurálních oblastech) zaručí, že k prostředkům budou mít rovný přístup všichni hráči na trhu bez ohledu na velikost.

Ochrana síťové neutrality

Odpůrci „fair share“ finanční účasti velkých technologických společností na výstavbě telekomunikačních sítí často argumentují tím, že taková regulace by porušila **síťovou neutralitu**. Pro VNICTP je jasná jedna věc: regulace "spravedlivého podílu" nesmí narušit **síťovou neutralitu** a pokyny EU pro otevřený internet. Síťová neutralita je jedním ze základních principů svobodného internetu, který musí být zachován. Vyzýváme proto znovu k nezaujaté analýze trhu a k identifikaci jasného selhání a vhodným případným nápravným opatřením, která by s ohledem na princip síťové neutrality znamenala proporcionální regulaci.

4. Závěr

Velké telekomunikační společnosti svými požadavky, aby se velké technologické společnosti podílely na nákladech na sítě, vyvolávají na úrovni EU intenzivní diskuse. VNICTP vidí potenciál finančních příspěvků "spravedlivého podílu", které by mohly mít pozitivní dopad na zavádění sítí VHCN s ohledem na rostoucí provoz, současnou dynamiku trhu a politická a sociální očekávání týkající se konektivity, udržitelnosti a odolnosti. Vedle těchto potenciálních přínosů ale vnímáme i velmi závažné hrozby a proto je nezbytné, aby Evropská komise zareagovala tak, aby byla bezpodmínečně zajištěna spravedlivá hospodářská soutěž na telekomunikačním trhu. Řešení musí být vhodné pro všechny participanty na internetovém trhu a celou společnost, spolu se zachováním síťové. Zároveň pravidla musí být stanovena teprve poté, co Evropská komise či národní regulátoři provedou analýzu trhu tak, jak to předpokládají platné právní normy a evropský regulační rámec pro elektronické komunikace.

Pokud má být regulace „spravedlivého podílu“ skutečně spravedlivá, musí vycházet z transparentního procesu, který nevyloučí žádné hráče na trhu.

Bc. Jakub Rejzek, MBA. LL.M.

Prezident Výboru nezávislého ICT průmyslu z.s.

Vrátkov 116, Český Brod